

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقش مصوبات فرهنگی در توسعه فرهنگی
(مجلس ششم تا هشتم)

نویسنده:
محمود کریمی

سرشناسه	: کریمی، محمود، ۱۳۵۵-۱۳۵۵
عنوان و نام پدیدآور	: نقش مصوبات فرهنگی در توسعه فرهنگ: (مجلس ششم تا هشتم) / نویسنده محمود کریمی؛ ویراستار الهه امیریان.
مشخصات نشر	: تهران: رصد علم، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۹۷ ص: جدول، نمودار.
شابک	: 978-622-7912-23-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۷-۹۴.
عنوان دیگر	: مجلس ششم تا هشتم.
موضوع	: ایران. مجلس شورای اسلامی. دوره ششم
موضوع	: ایران. مجلس شورای اسلامی. دوره هفتم
موضوع	: ایران. مجلس شورای اسلامی. دوره هشتم
موضوع	: فرهنگ و تکنولوژی
	: Culture and technology#
رده بندی کنگره	: HM۶۲۱
رده بندی دیویی	: ۳۰۶/۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۲۷۰۰۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

نقش مصوبات فرهنگی در توسعه فرهنگی

(مجلس ششم تا هشتم)

نویسنده: محمود کریمی

ویراستار: الهه امیریان

صفحه آرا: زهره ابراهیمی

طراح جلد: فرزانه برادران

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۱۲-۲۳-۴

ناشر: رصد علم

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، خیابان ظهیرالاسلام، کوچه نورپور

پلاک ۲ واحد ۴ تلفن ۳۳۹۹۵۵۴۰-۳۳۹۲۴۷۵۷-۰۹۱۲۸۱۶۴۸۱۹

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان

تقدیم به :

به پدر گرامی ام که مشوقم در ادامه تحصیل بوده اند.

مادر عزیزم که زحمت برایم کشیده اند.

برادران و خواهرانم که پشتیبانی ام کرده اند.

بمسرم عزیزم و فرزندان دلبندم محمدرضا و عارف حسین که دوستان دارم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار.....
۱۲	فصل اول: کلیات و مفاهیم.....
۱۳	مقدمه.....
۱۴	بخش اول: فرهنگ.....
۱۴	مبحث اول: مفهوم فرهنگ.....
۲۳	مبحث دوم: نظریه های فرهنگی.....
۲۳	گفتار اول: نظریه فرهنگی امام خمینی (ره).....
۲۴	گفتار دوم: نظریه فرهنگی ادوارد سعید.....
۲۵	گفتار سوم: نظریه های فرهنگی در چارچوب مارکسیسم غربی.....
۲۷	گفتار چهارم: نظریه های فرهنگی در چارچوب خرده نظریه های سستی.....
۲۹	گفتار پنجم: نظریه فرهنگی ساختارگرا.....
۳۱	گفتار ششم: نظریه فرهنگی پساساختارگرا.....
۳۲	گفتار هفتم: نظریه فرهنگ گرایی.....
۳۳	بخش دوم: توسعه.....
۳۳	مبحث اول: مفهوم توسعه.....
۳۴	مبحث دوم: شاخص های فرهنگی و توسعه.....
۳۴	مبحث سوم: توسعه فرهنگی.....
۳۸	مبحث چهارم: توسعه فرهنگی و انسجام.....
۳۹	مبحث پنجم: توسعه فرهنگی و تحولات جهانی شدن.....
۴۰	مبحث ششم: برنامه ریزی فرهنگی و توسعه فرهنگی.....
۴۴	مبحث هفتم: نظریه های توسعه.....
۴۴	گفتار اول: نظریه های کلاسیک:.....
۴۴	گفتار دوم: نظریه ها و رویکردهای نوسازی.....
۴۵	گفتار سوم: نظریه وابستگی و رویکرد الگوهای نادرست در توسعه نیافتگی کشورهای جهان سوم.....
۴۶	گفتار چهارم: مکتب مبتنی بر نظام توسعه درون زا.....
۵۰	بخش سوم: مدیریت.....
۵۱	مبحث اول: تاریخچه علم مدیریت.....

۵۱	مبحث دوم: مدیریت فرهنگی
۵۳	مبحث سوم: ویژگیهای مدیریت فرهنگی
۵۵	مبحث چهارم: عرصه‌های فعالیت یونسکو
۵۶	گفتار اول: ادارات تحت نظر کمیسیون ملی یونسکو در ایران
۵۷	گفتار دوم: محورهای اصلی برنامه‌های یونسکو
۵۷	بخش چهارم: مجلس شورای اسلامی
۵۸	مبحث اول: مروری بر مجالس شورای اسلامی پس از انقلاب اسلامی
۵۸	گفتار اول: مجلس اول
۵۸	گفتار دوم: مجلس دوم
۵۹	گفتار سوم: مجلس سوم
۵۹	گفتار چهارم: مجلس چهارم
۵۹	گفتار پنجم: مجلس پنجم
۵۹	گفتار ششم: مجلس ششم
۶۰	گفتار هفتم: مجلس هفتم
۶۰	گفتار هشتم: مجلس هشتم
۶۰	گفتار نهم: مجلس نهم
۶۰	مبحث دوم: وظایف مجلس شورای اسلامی
۶۱	مبحث سوم: وظایف کمیسیون‌ها
۶۳	بخش پنجم: اصول و مبانی فرهنگی جمهوری اسلامی
۶۴	فصل دوم: بررسی محتوایی و آمارهای توصیفی مصوبات مجلس ششم، هفتم و هشتم
۶۵	مقدمه
۶۵	بخش اول: تحلیل داده‌ها و محتوای مصوبات مجلس شورای اسلامی در دوره ششم، هفتم و هشتم
۶۵	مبحث اول: عناوین مصوبات کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
	گفتار اول: عناوین مصوبات کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در دوره ششم (از ۱۳۷۹
۶۵	الی (۱۳۸۳)
	گفتار دوم: عناوین مصوبات کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در دوره هفتم (۱۳۸۳
۶۷	الی (۱۳۸۷)
	گفتار سوم: عناوین مصوبات کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در دوره هشتم (۱۳۸۷
۶۷	الی (۱۳۹۱)
۶۹	بخش دوم: آمار توصیفی مربوط به مجلس ششم، هفتم و هشتم

۶۹	مبحث اول: مقایسه تطبیقی تعداد نمایندگان سه دوره بر حسب جنسیت
۷۰	مبحث دوم: مقایسه تطبیقی تعداد نمایندگان سه دوره بر حسب سن
۷۱	مبحث سوم: مقایسه تطبیقی تعداد نمایندگان بر حسب تحصیلات
۷۲	مبحث چهارم: تعداد و درصد مصوبات سال اول مجلس ششم
۷۳	مبحث پنجم: تعداد و درصد مصوبات سال دوم مجلس ششم
۷۴	مبحث ششم: تعداد و درصد مصوبات سال سوم مجلس ششم
۷۵	مبحث هفتم: تعداد و درصد مصوبات سال چهارم مجلس ششم
۷۶	مبحث هشتم: تعداد و درصد مصوبات سال اول مجلس هفتم
۷۸	مبحث نهم: تعداد و درصد مصوبات سال دوم مجلس هفتم
۷۹	مبحث دهم: تعداد و درصد مصوبات سال سوم مجلس هفتم
۸۰	مبحث یازدهم: تعداد و درصد مصوبات سال چهارم مجلس هفتم
۸۱	مبحث دوازدهم: تعداد و درصد مصوبات سال اول دوره هشتم
۸۲	مبحث سیزدهم: تعداد و درصد مصوبات سال دوم مجلس هشتم
۸۳	مبحث چهاردهم: تعداد و درصد مصوبات سال سوم مجلس هشتم
۸۴	مبحث پانزدهم: تعداد و درصد مصوبات سال چهارم - دوره هشتم
۸۵	مبحث شانزدهم: تعداد و درصد مصوبات دوره ششم مجلس
۸۶	مبحث هفدهم: تعداد و درصد مصوبات دوره هفتم مجلس
۸۷	مبحث هیجدهم: تعداد و درصد مصوبات دوره هشتم
	مبحث نوزدهم: مقایسه تطبیقی تعداد و درصد مصوبات دوره های ششم تا هشتم مجلس شورای اسلامی
۸۸	مبحث بیستم: مقایسه تطبیقی تعداد و درصد مصوبات فرهنگی نسبت به کل مصوبات مجلس شورای اسلامی سه دوره
۹۰	بخش سوم: نتایج حاصل از آمارها و محتوای مصوبات در مجلس ششم، هفتم هشتم
۹۴	جمع بندی
۹۶	کتابنامه

پیشگفتار

توسعه فرهنگی مسأله‌ای راهبردی در هر نظام اجتماعی است و به هر اندازه‌ای که مورد غفلت و سهل‌انگاری قرار گیرد، ارکان جامعه بیشتر آسیب می‌بیند، توسعه فرهنگی از مولفه‌های مهم توسعه است و در صورت بهره‌مندی از نگرش و تفکر سیستمی باید در کنار و نه در حاشیه مباحث توسعه سیاسی و توسعه اقتصادی مورد توجه قرار گیرد.

توسعه و به‌ویژه توسعه فرهنگی امری تدریجی است و نتایج یک اقدام و قانون در عرصه فرهنگ، فوری و عینی نخواهد بود، بلکه نیازمند گذشت زمان و آشکار شدن تدریجی نتایج و پیامدهاست. بی‌شک نقش مجلس به‌عنوان نهاد رسمی وضع قوانین، که برون‌دادهای اجرایی نظام هستند در روند توسعه‌ی کشور چشمگیر می‌باشد. از این رو پرداختن به مصوبات فرهنگی مجلس در بررسی روند توسعه‌ی فرهنگی کشور کار ساز است. در این پژوهش جهت مقایسه‌ی رویکردهای مختلف فرهنگی مجلس شورای اسلامی، مجلس ششم، هفتم و هشتم به‌عنوان نمونه بررسی و تطبیق داده خواهند شد.

همچنین در این پژوهش برخی از مهم‌ترین مولفه‌ها، شاخص‌ها و عناصر توسعه فرهنگی مورد بازبینی و تفسیر مجدد قرار خواهد گرفت. بررسی و تحلیل رابطه میان مجلس و توسعه فرهنگی حائز اهمیت است. رابطه متقابلی بین مجلس با فرهنگ و جامعه وجود دارد و تا زمانی که قانون مناسب و مساعد در جامعه ایجاد نشود، هیچگاه راه‌گشای مشکلات بنیادی و اساسی جامعه نخواهد بود. هم‌خوانی و تطابق قانون با سنت‌های فرهنگی و دینی ایران و اسناد بالادستی نظام در توسعه، نتایج مهمی به بار می‌آورد. اما این رابطه تا الان به شکل علمی مورد بحث قرار نگرفته است.

مجلس شورای اسلامی به‌عنوان تنها مرجع وضع‌کننده قوانین در جمهوری اسلامی و نظارت بر اجرای آن، نقش مهمی در سیاست‌های فرهنگی منجر به توسعه فرهنگی دارد و باید به دقت مورد مطالعه قرار گیرد. کشور ایران همانند سایر کشورهای دنیا از تمامی ابزارهای و امکانات موجود در جامعه برای دستیابی به توسعه، بویژه توسعه فرهنگی بهره می‌برد و تمام تلاش خود را به کار می‌گیرد تا اینکه به توسعه پایدار در همه زمینه‌ها دست یابد. اما نکته مهم و حائز اهمیت این است که در جامعه ایران دستگاهها و نهادهای مختلفی وجود دارند که در حیطه سیاست فرهنگی و در نهایت توسعه فرهنگی فعالیت دارند و بحث در مورد هر کدام از آنها در جای خودش با ارزش است.

از سوی دیگر، مجلس ششم، هفتم و هشتم دارای گفتمان‌های فکری مختلفی در همه عرصه‌ها و به‌ویژه عرصه فرهنگ بودند، مقایسه تطبیقی این سه دوره مختلف مجلس از منظر توسعه فرهنگی با در نظر

گرفتن وبژگیها و واقعیات آن دوره‌ها و نتایجی که این سه دوره بر توسعه فرهنگی کشور داشتند، می‌تواند نتایج آن‌ها را در دوره‌های بعدی و آینده نشان دهد. بر همین اساس، این پژوهش در صدد است تا نقش مجلس شورای اسلامی به ویژه مطالعه تطبیقی دوره‌های ششم، هفتم و هشتم را در توسعه فرهنگی مورد بحث قرار دهد.

قابل ذکر است که مجلس شورای اسلامی دو نقش اساسی در کشور دارد که عبارت‌اند از قانونگذاری و نظارت بر اجرای قانون اما قانونگذاری وظیفه انحصاری و مخصوص مجلس شورای اسلامی است و نقش مجلس در حوزه نظارت با نهادها و دستگاه‌های دیگر مشترک است؛ بنابراین در این تحقیق هر جا بحث از نقش مجلس می‌شود منظور قانونگذاری و مصوبات مجلس است. لذا آن نوع قانون گذاری که در بخش فرهنگی طبقه بندی می‌گردد بعنوان نقش مجلس در توسعه فرهنگی مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

علی‌رغم وجود، قدرت‌های خردتر و نهادهای دیگر در کنار دولت، دولت دارای مهم‌ترین جایگاه در بین دیگر قدرت‌های جامعه است. از این رو می‌توان گفت که نقش دولت در عرصه اجتماع و به‌خصوص در عرصه فرهنگ با توجه به آن‌که مفهوم فرهنگ دارای گستره‌ای به وسعت تمام نهادها و افراد جامعه است، دارای محدودیت است. با این حال چنان‌که ذکر شد نقش اصلی را ایفا می‌کند. این نقش بسته به رویکرد فرهنگی موجود در دستگاه‌های دولتی می‌تواند متفاوت باشد.

مجلس به عنوان قوه مقننه، قوانین مورد نیاز مدیریت کشور را تصویب و بر اجرای آن نظارت می‌کند. تحقق اهداف توسعه فرهنگی و رشد فرهنگی مطلوب پیش‌بینی شده در چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران بدون قوانین متناسب و ساز و کارهای قانونی مقدور نیست.

در اکثر تحقیقات علمی مربوط به توسعه فرهنگی نهاد مجلس کمتر مورد توجه قرار گرفته است و بیشتر پژوهش‌ها بر نقش و مسئولیت‌های دولت تاکید کرده‌اند. از این رو ضرورت دارد نقش مجلس در توسعه فرهنگی مورد توجه قرار گیرد تا بتوان اهمیت یک قوه تأثیرگذار را بر توسعه فرهنگی به شیوه علمی بررسی کرده و چشم‌اندازی برای خود مجلس و نیز سایر نهادها و مؤسسات دخیل در امر توسعه فرهنگی ترسیم کرد. بنابراین، ضرورت این تحقیق به اهمیت امر فرهنگ از یک سو، توسعه فرهنگی به عنوان محور توسعه و نیز جایگاه مجلس به عنوان قوه تأثیرگذار از سوی دیگر است.

همان‌گونه که بنیان‌گذار کبیر انقلاب (قدس سره) فرموده‌اند: «مجلس در رأس همه امور است» و عنایت و تاکید مقام معظم رهبری (دامت برکاته) بر این امر، نقش مهم و تأثیرگذار این قوه را در همه مسائل نشان می‌دهد.

همان‌طور که در بالا مطرح شد، عامل فرهنگ مهم‌ترین عامل در تغییرات و تحولات اجتماعی است

و فرهنگ زیر بنای تمامی تغییرات و تحولات در جامعه است و مسلماً سایر عوامل توسعه تابعی است از فرهنگ و توسعه فرهنگی است. همچنین انقلاب اسلامی ایران، اساساً یک انقلاب فرهنگی بوده و هست و با شعارها و پیام‌های فرهنگی متولد شد. از سوی دیگر؛ به دلیل ارتباط فرهنگ با تمام جوانب زندگی بشر، نشانگر اهمیت فرهنگ و توسعه فرهنگی به عنوان محور توسعه است. با توجه به ارتباط مستقیم و غیر مستقیم مجلس با اکثر نهادهای کشور و مردم، مسلماً بین مجلس و توسعه فرهنگی رابطه مهمی وجود دارد

